

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

Líst izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12:50
četrletno . . . K 6:50
mesečno . . . K 2:10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge dežele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inzerate) se plačuje od čveterostopne petit vrste po 12 h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Št. 103.

Telefonska številka 65.

Celje, v pondeljek, 9. maja 1910.

Cekovni račun 48.817.

Leto II.

Občni zbor Zadružne Zveze v Celju.

Prihodnji četrtek ob pol 9. uri zjutraj se vrši občni zbor Zadružne Zveze v Celju, najstarejše združne organizacije na Slovenskem. Narodna stranka je bila od nekdaj na stališču, da strankarstvo ne spada v gospodarske naprave, ampak da tu morajo biti merodajni le stvarni oziri. Sodelovali smo pa radi v združni organizaciji in branili baš celjsko Zadružno Zvezo ves čas pred ljutimi klerikalnimi napadi. Svoje moči, katere imamo v združništvu, nikdar nismo izkoriščali v strankarske namene in zato hočemo tudi letos na občnem zboru dokazati, da se nam ne gre niti za večino v načelstvu, akoravno bi mogli doseči, da se izvolijo sami pristaši narodne stranke v načelstvo. Važen vpliv si bomo seveda tudi za v prihodnje pridržali v ti organizaciji, ker hočemo svoje gospodarsko delovanje opreti na to trdno podlago. Nekateri spremembe bodo seveda času primerno potrebne. Za združništvo na Slovenskem velezaslužni dosedanj predsednik g. Miha Vošnjak se je odrekel že v južnoštajerski hranilnici predsedstvu, in se je z ozirom na svoje rahlo zdravje le težko dal pregovoriti, da tam še naprej predseduje. V Zadružni Zvezi treba pa v predsedstvu močne in žilave roke, posebno v današnjih razmerah, zato bomo hvaležno uvaževali in zmiraj cenili, kar je storil Miha Vošnjak za naše posojilništvo. Izvoliti nam pa bode novega predsednika in sicer moža, ki kakor dosedanj predsednik v vseh krogih uživa zaupanje ter je nad vsako strankarstvo vzvišen in ki bode s svojim velikim vplivom zastopal interese Zadružne Zveze na odločujočih mestih. Seveda se mora važnim in močnim zavodom, ki so člani Zveze, pustiti neskrajšano njih zastopstvo v načelstvu Zadružne Zveze, kakor so ga imeli doslej. V ostalem bode pa treba pritegniti v načelstvo le može strokovnjake in niti ene nedelavne moči. To zahteva korist slovenskega združništva in je danes bolj potrebno nego doslej. Samo ob sebi se razume, da se mora načelstvo sestaviti tako, da bode v vodstvu Zveze odločevala volja članic in nič drugega. Vsakdo, kdor bode v službi zavoda nesebično deloval, bode tudi v tem položaju žel zaslužen plačilo za svoj trud, ločiti bode pa vodstvo organizacije od uslužbenega uradništva po delokrogu, kar bode le vsestransko koristilo.

Slovaške kulturne razmere.

Dne 5. t. se je vršila v Pragi v zofijski dvorani velika slovaška slavnost, pri kateri priliki je slovaški voditelj, bivši poslanec v ogerskem drž. zboru, urednik dnevnika »Slovenski Dennik« Milan Hodža spregovoril o razmerah na Slovaškem po priliki sle-

deče: »Slovaško je gotovo kulturni unikum. Narod brez šol, brez inteligence, brez politične moči, in vendar je ohranil svojo samobitnost, in v najkritičnejših časih še goji in si spopolnjuje svojo narodno kulturo. Sodelovanje Slovaške v starih političnih bojih ogerske države in v češkoslovanskem boju za svobodo mišljenja (husitstvo), v katerem se je pojavljala solidarnost in narodna enotnost Čehov in Slovakov, je dokaz kulturne sprejemljivosti Slovaške istotako kakor spomini ljudske umetnosti, pesmi, pripovedke in proizvodi ljudske umetne obrti. Razvoj Slovaške v 19. stoletju je rezultanta dveh kulturnih smeri: Kollarovo-Safarikove, ki je smer humanitete, kulturnega narodnega boja, in smeri, ki je zrasla kot posledica idej ekskluzivnega nacionalizma. Šturovska šola v 30. in 40. letih je kulturne sile naroda spopularizirala. Vrhunec te dobe je v letih 60., v letih »Slovaške Matice«. V letih 70. nastopi kulturna katastrofa za Slovaško: odprava šol, treh gimnazij in učiteljskega zavoda, »Slovaške Matice«; v letih 1874—1875 in l. 1879 se upelje obvezni pouk v madžarščini v vse ljudske šole. Naslednja desetletja so doba političnega in gospodarskega ter narodnega propadanja Slovaške, slovaško gibanje se omejuje samo na posamezne pisatelje, ki so suverensko obvladali ozki krog občinstva, vzgajajoč je v romantičnem, da, celo fatalističnem duhu.

V letih 90. se pričinja preobrat in napredek, osobito v politični vzgoji naroda in s tem istočasno tudi kulturni napredek. Narodna zavednost ima za posledico tudi večje kulturne potrebe. Ljudstvo, ki je poprej čitalo samo pripovedke o Genovefi, čita danes mnogo narodnih časopisov in knjig in si želi predavanj. Politična probuja je povzročila tudi pravno povzdigo, pojevanje alkoholizma. Narod več čita in manj pije. Zločinov med Slovaki je manj kot med Madžari. Madžari tvorijo na Ogorskem 51,4% prebivalstva, med zločinci pa je Madžarov 54,8%, torej za 3,4% več; med Slovaki je zločincev kakih 11,3% do 11,9%. Tudi »Amerikanci«, ki so iz Amerike prinesli s seboj samostojnost in samozavest, imajo velik vpliv na prepoved Slovaškov. Šola je postranska. Temu se ni čuditi, če vemo, da je na Slovaškem 2500 madžarskih, 600 madžarsko-slovaških in samo 300 slovaških ljudskih šol, a še v teh se $\frac{1}{4}$ vsega poučuje v madžarščini. Razloček med slovaškim in češkim prepovedom obstoji baš v tem, da so se prerodili Čehi v svojih šolah, na Slovaškem pa lastnih slovaških šol ni, ampak tam deluje le časopis, predavanje in organizacija. Zato se vrši prepoved tako počasi. Vršiti se v deželi, v kateri se za kulturo nič ne stori, v kateri se da 16 milijonov kron na leto za orožnike, a le 13 milijonov kron za ljudske šole. — Posledica je, da ima na Ogorskem 68% šol samo po enega učitelja in da se najdejo šole, kjer eden učitelj poučuje 275 otrok. Od 3,150.000 šoloobveznih otrok jih je zapisanih samo 2,500.000, šolo jih pa obi-

skuje le 1, 999.000, torej 1,200.000 otrok vobče ne hodi v šolo. Pri obisku šol se opazuje nazadovanje: l. 1880 ni bilo zapisanih 18% otrok, l. 1906 pa že 24%. In še pri vseh teh žalostnih razmerah obiskuje šole razmeroma več slovaških (84,4%) nego madžarskih otrok (81,3%).

Narodni boj Čehov je naperjen proti neprijatelju vendarle nekulturnemu, Slovaki se moramo bojevati proti sili, kulturi neprijazni. Je to sila, ki jo obvladuje historizem fevdalnih nazorov o političnih in družabnih razmerah, kjer se smatra produktivno delo za sramotno. Je to nazor ogerskega plemstva, kateri se je pridružila že v letih 30. minulega stoletja slovaška gentry, malo plemstvo, na Ogorskem politično najčilejši element, na kateri je stavil še Havlicek-Borovsky toliko nad. Ta razred se tako drži historizma svojih privilegijev in predsodkov in ima tak vpliv na mišljenje družbe na Ogorskem sploh, da je našel zagovornike svojih razrednih interesov in šovinizma celo v meščanskih vrstah, bodisi nemadžarskega, nemškega, židovskega, celo slovaškega rodu, in ni pripustil, da bi se začelo na Ogorskem misliti o javnih zadevah v smislu in duhu moderne demokracije, napredka in kulture. Mali krog madžarskih sociologov, ki vidijo katastrofalni razvoj madžarskega naroda in ga hočejo prilagoditi zahtevam nove dobe, ima dozdej le majhen vpliv. Konservativno, protiljudsko mišljenje gospodujočega madžarskega razreda je okužilo tudi nemadžarsko inteligenco osobito tudi slovaško. Slovaška inteligenca dolgo časa sploh niti misliti ni hotela na to, da je treba za narodni boj pridobiti tudi široke ljudske vrste. Med slovaško inteligenco in slovaškim ljudstvom je bil globok prepad v nazorih. Inteligenca je bila mišljenjsko pomadžarjena, to se pravi aristokratska, kar se zdi človeku pri narodu, ki nima nobenih višjih slojev, naravnost nemogoče, in je naravno moralo postati usodno.

Ko so v letih 90. prišli mladi Slovaki, vzgojeni na Češkem, v svojo domovino in začeli tam delovati v smislu podrobnega dela med ljudstvom, so jih gledali stari narodni bojevnik z nerazumevanjem. Problem malega naroda, ki je tako očividno izražen v celi zgodovini češkega prepoveda, je Slovaškom bil tuj in nerazumljiv. Šele po češkem vplivu so bili nanj opozorjeni in delo v tem demokratičnem smislu je tudi porodilo plodonosno slovaško gibanje.

In s tem smo prišli tudi do temelja češko-slovaške vzajemnosti. Gre se za to, da se obnovi kulturno jedinstvo češko-slovaškega naroda, dokumentirano v celi zgodovini, da se zrušijo stebri pogubnega vpliva madžarskega na slovaško mišljenje. Jezikovno vprašanje*) je tudi podrejenega pomena in z njega

*) Tu misli govornik na enotni češki književni jezik, ki bi naj veljal tudi za Slovake, ki zdaj pišejo svoj jezik.

LISTEK.

Oče Kondelik in ženin Vejvara.

Češki spisal Ignát Herrmann. —

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Stanko Svetina.

Predno je odšel na sprehod, mu je pripomnila gospa kar najbolj vpljudno, da ga bo čakala z obedom po enajsti uri, da bodo kosili »punkto punktom« ob pol dvanajstih, da bode danes jako lepa gos z novim zeljem. . .! Ta sveta ptica naj bo gospodu Kondeliku plačilo za daritev, ki jo daruje rodbini z izletom. No, mojster se je res nekoliko pomiril. Zdelo se mu je sicer, da se tudi po gosi z zeljem dobro spi, ba, da nimamo celo takega užitka od gosi, ako ne moremo po njej nekoliko zadremati, toda rekel ni ničesar in je šel v mesto. Ah, ljubi bog, pravijo, da človek nima več skrbi, ko otroci dorastejo. Pa res ni nobene skrbi! Tedaj se šele začno nadloge in težave! Pa pride v hišo ljubimec, ženin, in hoče samo letati, letati po svetu, kakor da bi se v Pragi ne živelo dobro! In ravno v nedeljo je v Pragi prijetno. Vse je na deželi, gostilniški praški vrsti so kakor pometeni — kaka vdobnost in kaka postrežba, hitra in prijazna! Toda tega nočejo mladi ljudje razumeti. Njim je košček trave vse. In ta gnojnica na deželi, ki se ji pravi p i v o. Če že nič drugega, vsaj to bi moralo pripeljati bedaste izletnike k pametnejšim mislim!

Ob dvanajstih so Kondelikovi že davno pokosili in ženski sta se oblačili za izlet. Tudi gospod Konde-

lik se je oblačil, toda kako mu je bilo! Bil je sit kakor bomba in sedaj mora kolovratiti in bogve kam! Bil je sicer oblečen v lahko, belo obleko, toda potil se je že sedaj; kaj bo še-le v vozu? Gospa je tudi čutila nevdobnost take naglice, toda rekla ni ničesar. Pepica je letala iz sobe v sobo, iskala solčnik, rokavice, robce in je vedno odpirala vrata in poslušala, če že ne gre gospod Vejvara po stopnjicah.

Prišel je ob četrt na eno kakor na konju. Na eni strani je imel na jermenu pled, na drugi strani je odskakoval na svetlem jermenčku možnjiček z daljnogledom in na tretjem jermenu je visela opletana in s kožo obšita steklenica, sedaj napolnjena z vinom. Tudi vse žepe je imel napolnjene. V enem je bil zavitek smotk, v drugem neka knjiga — morda pesnice za Pepico, ako sedejo kje v gozdu na tla — v tretjem ploščat kozarec za vino in v četrtem — kdo ve, kaj je bilo v tem! Gospod Vejvara je bil obložen, kakor bi hotel iti za doktorjem Golobom v Afriko.

Ko je mojster Kondelik videl mladeniča tako oboroženega, kakor bi šel v boj, ni mogel molčati in ga je vprašal:

»Slišite, Vejvara, ali imate s seboj tudi kako petliberno svinjsko gnjat ali vsaj ogerske salame?«

»Tega nimam, gospod«, je odgovoril Vejvara osupel, »vendar še lahko skočim po njo. . .«

In že je prijel za kljuko, da bi preskrbel nekaj živil.

»Ampak, gospod Vejvara«, je rekla gospa Kondelikova, »štari se le šali. Saj vendar ne gremo v Avstralijo!«

Gospod Vejvara je obstal v zadregi in je gledal zdaj enega zdaj drugega.

»Kam pa pojdemo?« je vprašal Kondelik.

»V Černošice, prosim, tam je zelo krasno, kakor mi je zagotavljal zadnjič neki prijatelj; tam je baje nebeško zatišje. Toda čas je že, da gremo — vlak odide ob eni uri.

»Torej pojdim, jaz sem pripravljen!« je vzdihnil mojster in je še enkrat pogledal z žalostnim očesom na prijazno sobico. Kako bi bilo sedaj tu krasno!

Iz Ječne ulice je do Franc-Jozefovega kolodvora še precejšen kos pota in naši izletniki so prišli tja brez sapa. Ravno je drugič zvonilo, lokomotive raznih vlakov so piskale, da je šlo skozi ušesa, blagajne so bile oblegane, povsod so se slišali oglušujoči klici. Vejvara se je poslednji prirnil k malemu oknu in je zahteval štiri listke do Černošic in nazaj.

»Černošic!« je rekel blagajnik nemško. »Ne vem, kje je to. Kako se imenuje kraj v nemškem jeziku?«

»Moj bog, Černošice!« je zaklical Vejvara bojzljivo. »To je tretja ali četrta postaja.«

Blagajnik je pogledal na neko tablo, snel jo je in jo je porinil Vejvaru:

»Tu imate vozni red — poiščite si — jaz tega nimam na njem. — Morda hočete v Čarčane?«

»Ne, gospod blagajnik, v Černošice, — zmeta je izključena«, je rekel Vejvara nestrpno.

»Potem ste na napačnem kolodvoru!« je kriknil blagajnik, zaprl nejevoljno okence in zginitil v svoji luknji. Vejvara je stal tu uničen in se ni upal vrniti k družbi.

Na peronu je zazvonilo tretjič, lokomotiva je zažvižgala, poslednji izletniki so tekli v vozove, pred katerimi so letali sprevodniki in klicali:

»Rasch, rasch, einsteigen, fertig!«

Vejvara je gledal začudeno v vozni red, ki je bil nalepljen poleg okenca. Ah, čeprav bi zamudil,

nasilno rešitvijo bi se niti oddaleč ne rešil problem češko-slovaški. Češko-slovaška vzajemnost sloni na enotnem kulturnem razvoju, na enem cilju: ustvariti enotni svetovni nazor na Češkem in na Slovaškem, na našem duševnem zblizanju s češkim kulturnim življenjem, ker če se približamo k češkemu življenju, se samo povrnemo sami sebi in se emancipiramo od škodljivega in kulturno nam tujega vpliva madžarskega aristokratizma. Naš cilj bodi pri vsej različnosti pogovora za politični razvoj, strniti se v kulturno harmonično celoto in postaviti se v službo skupnega narodnega ideala, da bomo pripravljene za skupne boje v bodočnosti.»

O нравni vzgoji šolske mladine.

V praškem »Času« je objavil dr. Edvard Beneš članek, ki ga podajemo v celoti, ker nam lepo slika veliko mizerijo češkega naroda glede moralne vzgoje njegove mladine. Mi Slovenci svoje lastne razmere v tem oziru žal le pre malo poznamo, ker še do danes ni nikdo nastopil, ki bi si upal tako odkrito in tako krvavo neusmiljeno opisovati strašno življenje mladine. Vemo, da bomo zadeli na odpor gotovih ljudij, ki hočejo na eni strani narodu utajiti njegovo moralno bedo, na drugi pa ga prepričati, da je taka le današnja mladina, ki usesava razne »strupe«, oni in njihov čas pa da je bil povsem drug. Prepričani smo, da so to le pobeljeni grobovi, ki so pod rušo taki kakor drugi in prepričani smo nadalje, da ustrezno celokupnemu narodu, ako mu spregovorimo z idealnim Čehom resne besede, ki naj bodo prizade-tim opomin, vzgojiteljem prošnja in gojencem sv-arilo:

»Ne moremo si tajiti, da se pri nas o vprašanju moralne vzgoje učeče se mladine malo govori. Imamo sicer celo vrsto časopisov in revij, zlasti ženskih, kateri pišejo o tej reči zelo temeljito in jasno in vemo tudi, da od dobe, ko so se začeli nekateri naši ljudje tega vprašanja dotikati in odstranjevati hinavsko čistost dela naše javnosti, da od one dobe ni izginilo zanimanje za to vprašanje iz gotovih krogov, če primerjamo svoje razmere z onim v tujini, še tudi ne moremo reči, da bi bili mi v morali za ino-zemci, ali gotovo je, da bi imel oni, ki bi hotel zade-vo v naši javnosti zasledovati, za to dan na dan obilo priložnosti.

Čudne se mi zdijo razmere med našim dijaškim naraščanjem, a zlasti v dozoreli takozvani inteligenci, razmere, ki sem jih v praksi lahko gledal na lastne oči. Pri nas se, kakor drugod, govori o prostituciji in o boju zoper njo, povpevduje se proti alkoholizmu; to gibanje ima svoje zagovornike in pogosto cela društva hočejo ubiti strašno zlo s silno propa-gando, ali v praksi je videti, žal, malo uspeha. To bi najboljše videli, ako bi mogli neopazeno zaiti v sredo najnežnejših dijakov. Pred nedavnim mi je pravil dijak neke višje obrtne šole o razmerah med dijaki na zavodu, pri čemur je zlasti govoril o svojem raz-redu. Med 30 dijakov jih je imelo strašno spolno bole-zen čez 30 odstotkov. Nekoliko se jih je dnevno sha-jalo na stranišču, kjer je vsakdo pripovedoval o težki svoji bolezni in povpraševal druge za dobrovo-ljen nasvet. V razredu sta bila dva občeznana, ki sta vsled bolezni in raznih »zdravil« tako »zaduhtela«, da so ju morali popolnoma odločiti od drugih in ju za se posaditi. Fantje, ki so prišli z očetnjega doma kje s plane dežele, niso imeli o takem življenju ni pojma, ali čez eno leto so se že vračali okuženi domu. Na omenjeni šoli so si učenci cele tedne pri-povedovali, če so se kedaj srečali s profesorji kje v kakem zakotnem lokalu. Zgodilo se je celo, da so se dijaki dogovorili, da bodo zalezovali nekega profes-orja, komu so namenjeni njegovi nočni obiski in to so res storili — z zadovoljivim uspehom.

samo da bi tam kje našel Černošice. Kje so? Kako ga je ta prokleti kolega povlekel!

Tu se je k njemu sklonila neka velika, kosmata glava, pokrita z modro čepico in glas je zazvenel ka-kor stare harmonike:

»Jaz vem, gospod, oni hočejo v Černožice — to je na severozahodnem kolodvoru — toda mo-rajo iti hitro, časa imajo še precej!«

Rešilni angelj! je zaklical v duhu Vejvara in je pogledal kosmatega portirja; poljubil bi ga bil. Sti-snil mu je hvaležno v roko kubo, obrnil se je in šel h Kondelikovim, ki niso razumeli, kako pridejo v Černošice, ko je vlak že oddrdal.

»Mala zmeta, gošpod«, je razlagal Vejvara Kon-deliku v zadregi, toda vendar še navdušeno. »To je novo izletno mesto, malo znano, kolega se je gotovo zmotil — ni na tej progi, ampak na severozahodni in se imenuje Černošice — časa imamo dosti, bomo tam takoj...«

Mojster Kondelik ni rekel niti besedice in je be-žal iz kolodvora kakor obstreljeni jelen. Za njim je hitela gospa in ves potr je korakal za njima Vejvara s Pepico ob strani. Ta nesrečni aranžer je še prene-sel divji pogled mojstrov, toda neizrečeno se je sra-moval pred Pepico.

»Čudna reč, kako se je mogel kolega Havrda tako zmotiti. Slednjič upam, da ne zamudimo, toda gospod oče se jezi...«

»E, saj se ne jezi«, ga je mirila Pepica. »Oče se tudi rad malo sprehodi.«

Pepica je mislila to dobro, toda pogled gospoda Kondelika je govoril ravno nasprotno. Pepica je sti-snila ustnice, Vejvara je povesil glavo. Molče je šla vsa družba po cesti mimo kolodvora k Hybernski ulici, Jezdeški, na Porič in na severozahodni kolo-

Poslušajmo zabavo velikega dela inteligentnih ljudi. 90 odstotkov vseh besed se tika sredstev, kako bi se bilo možno ohraniti pred okuženjem. Najbolj me je vedno iznenadilo, da so si ljudje svesti nevarno-sti, a da ni nikdo nikoli izustil besede, da je proti temu žalostnemu životarjenju naperjeno ravno giba-nje proti prostituciji. Izpoznal sem za gotovo, da živi velik del teh inteligentov od samih tradicij, ki jih je zapustil starejši rod, da nima o gibanju proti prostituciji najmanjšega pojma, da o tej zadevi ne ve nič in ne čita nič in da sploh nobeden teh ljudi o stvari niti ne misli. Ti ljudje so se s tem vprašanjem popolnoma seznanili potom raznih brošur, ki so pi-sane z gotovo težnjo in ki jih razpošiljajo razne tvr-dke z gumijevimi pripravami itd. — ali z etične, filo-zofske in sociološke strani se s tem nočejo nikoli ba-viti — iz lahko umljivih razlogov. Da drugače po-vem, nikoli do sedaj nisem slišal, da bi bil kdo na še tako rahel način povedal, da se mu gre za boj proti prostituciji.

Če vzamemo vprašanje pitja in abstinence, naj-demo vsaj deloma druge razmere. Danes javno mne-nje soglasno obsoja prostitucijo, ali javno mnenje kot celota. Vsaki pojedinec javnega mnenja pa, če govor-i za svojo osebo o prostituciji, zameži na eno al! pa celo na obe oči. Pa tudi z ozirom na svoje bližnjike ravna tako. Javno se nikdo ne upa izjaviti, razven v ožjem krogu, in če stori kdo to, je to vse drugo nego njegovo zasebno mnenje. S pijačo je zopet nekoliko drugače. O abstinenci ne mara javno mnenje nič sli-šati in še pred nekaj časom se je javnost nekako norčevala iz abstinentov. Danes seveda priznava javnost, da je abstenenca dobra stvar, a njeno moral-no vrednost priznava z molkom. Pač malokdosi e upa odločno se postaviti proti abstinenci v javnosti, ra-vno zato, ker z znanstvene strani abstenenca ni do-volj razjasnjena in ker mnenja zdravnikov o njej niso jednotna, pa tudi radi tega, ker je v tem vpraš-anju mnogo tudi čisto individualnih momentov. To vprašanje se ne da tako ostro začrtati in pri absti-nenci ali neabstinenenci ne moremo govoriti o hinav-stvu in neznačajnosti. Kar je dobro za enega, ni do-bro za vse... (Konec sledi.)

Politična kronika.

ANGLEŠKI KRALJ EDVARD VII. MRTEV. Iz njegovega življenja.

Princ Albert Edvard, poznejši kralj Edvard VII. je bil rojen 9. nov 1841 v Londonu kot sin kraljice Viktorije in princa regenta Alberta. Kraljica Vikto-rija je takrat vladala že četrto leto. Po domači od-goji je dovršil mladi princ vseučiliške študije v Cam-bridge. Poleg obširnega splošnega znanja je govoril mladi princ vse glavne evropske jezike; s posebno vnemo je gojil šport; tej svoji ljubezni je ostal do smrti zvest. Z 19. letom je začel potovati; obiskal je najprej Zedinjene države severoamerikanske in Ka-nado, pozneje pa v gotovih presledkih skoro vse ko-lonije velike britanske države. Tudi po Evropi je mnogo potoval; v Parizu je bil kakor doma, na Du-naju je bil oficijelno l. 1873 pri otvoritvi svetovne razstave in l. 1888, ko je bil imenovan za imejtelja 12. huzarskega polka. Hodil je večkrat na Ogersko k raznim magnatom na lov in zadnja leta je redno obi-skoval poleti Marijanske toplice na severnem Češkem. Angleški kraljevi prestol je zasedel dne 23. jan. 1901 po smrti svoje matere kraljice Viktorije. Imel je 5 otrok, 2 princa in 3 princezinje.

Zunanja politika kralja Edvarda VII.

Samo deset let je zadostovalo, in umrl kralj Edvard si je zagotovil v zgodovini mesto kakor ne kmalu kak drug vladar z dosti bolj šumnim in pozor-nost vzbujajočim delovanjem. Edvard VII je bil dolga

leta v neprijetnem položaju prestolonaslednika, ka-teremu so samo humoristični in športni listi posve-čevali mimogrede svojo pozornost. Toda, ko je za-sedel prestol, je ostal v svojem zasebnem življenju kar je bil, namreč prijatelj športa in mode; a v svo-jem javnem delovanju je izpolnjeval svoje mesto kot pravi narodni kralj. Vse svetovno časopisje mu daje danes častno spričevalo, da je bil največji živeči di-plomata. Na svojih mnogobrojnih potovanjih ni iskal samo zabave, temveč je s svojim bistrim razumom spoznaval razmere kakor so — in te bogaje skušnje je pozneje izrabljaj. Zunanja politika Edvarda VII. je imela jedno za nas pomembno načelno potezo: boj za osamljenjem Nemčije. Ta država, ki se je povzpe-la zadnjih 40 let do naravnost neverjetne militari-stične in narodnogospodarske moči, je postala naj-nevarnejša konkurentinja angleškemu industrijalcu in trgovcu; kralj Edvard je videl grozeče narašča-nje njenega trgovskega in vojnega ladjevja, videl je naraščanje vsenemškega vpliva na jugoiztok, videl brezpogojno zaslužnjeje Avstrije — in bila mu je dana za delo pot. Francijo je zaposlil na Maročan-skem, z Rusijo se je navzlic neverjetnem sovraštvu Rusov do Angležev, ki se je še poostrilo po ru-sko-japonski vojni, sprijaznil septembra l. 1907. Obe državi ste si natančno določili krog svojih interesov v Aziji. Potegnil je k sebi Španijo in Portugalsko, sprijateljil se je z Dansko, Belgijo, Nizozemsko. Glede Avstrije se mu ni posrečilo, da bi jo odtujil nemške-mu vplivu. Znana je uloga Angležev v bosanski krizi — ko je stvar postala skrajno nevarna, je Edvard vedel odnehati, računajoč z vojaško slabostjo Ru-sije. Edvard je zasledoval na Balkanu politiko Glad-stoneovo: Balkan — balkanskim narodom! Zaradi njegovega boja proti pangermanizmu, ki ogroža i nas Slovane, nam je bila njegova politika simpatična in naša žalost ob njegovi smrti je globoka, naše sožalje nad zgubo, katera je zadela angleški narod, odkrito-srčno.

Bolezen kralja Edvarda.

»Fremdenblatt« poroča, da je zbolel kralj Ed-vard na potovanju v Biarritz letošnjo spomlad za influenco. V Biarritzu se je pokazala ta influenca kot obolenje želodca in dihalnih organov. Že v Parizu je tožil o slabem stanju svojega srca in zdravniki so imeli resen strah, da bi utegnila nastopiti katastrofa. Zdravniki mu niso hoteli dovoliti, da bi se vrnil v London nazaj, a kralj se ni dal odvrniti od svojega sklepa, ker se mu je zdelo, da mora biti doma vsled notranjih političnih težav. Doma se mu je še pridru-žila bolezen v grlu ter se srce tako poslabšalo, da leva stran zadnji dan sploh ni več delovala. Kralja je začelo dušiti, padel je v nezavest in srce je prene-halo biti.

Pogrebne svečanosti.

K pogrebu se bode sešlo v Londonu več inozem-skih vladarjev in princev. Med drugimi belgijski in norveški kralj; Francijo bode zastopal najbrže Lou-bet in Zedinjene države Roosevelt.

Novi kralj Jurij V.

Prestolonaslednik, kateri je bil v soboto progla-šen za kralja Jurija V., je drugi sin umrlega kralja. Rojen je bil 3. junija 1865. Že v mladih letih je kazal posebno veselje do mornarice; v vojni mornarici je avanziral do kontreadmirala. Poročil se je 6. julija 1893 z nevesto svojega umrlega brata, princezino Marijo Teck, s katero ima 5 sinov in 1 hčer. O po-vem kralju pravijo, da je izvanredno dobra in plem-enita duša; tudi nova kraljica je zelo priljubljena zaradi svoje lepote in prisrčne prijaznosti.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Italjanska pravna fakulteta. »Poljska koresp.« poroča, da je sicer večina v proračunskem odseku

dvor. Mojster je tolkel s palico ob tlak in Vejvaru se je zdelo, da vsi ti udarci veljajo njemu. Gospa Kon-delikova si je brisala pot s čela in je močila že drugi robec.

Na severozahodnem kolodvoru je bilo skoro mrtvo v primeri s kolodvorom Franca Jožefa. Vej-vara je hitel k blagajni.

»Štiri listke, prosim, do Černožic — sem in tja!« »Do Černožic?« je ponovil blagajnik. »Gre šele ob pol petih.«

Vejvara je okamenel. Kaj so se proti njemu za-rotili vsi vrangi? Slednjič se je tudi ta potrpežljivi ju-nak začel jeziti.

»Oprostite, gospod, zabavni vlak? Ob pol petih. Kdo pa se pelje na izlet ob pol petih!«

Blagajnik, ki je bil dobre volje — kar je zelo čudno — kakor malokateri železniški blagajnik, je začel razlagati.

»To ni ravno zabavni vlak, gospod. To je popol-noma navaden vlak, v nedeljo kakor v delavnik. Tu-kaj imate: Černožice — čez Osek, Chlumeck in Kra-ljevi Gradec — Černožice pri Smiricah...«

»Oprostite, gospod«, je jecljal Vejvara, v kate-rem se je vzbudila sumnja, da je to zopet kaka nova zmeta, »kdo pa bi šel samo za eno popoldne do Smi-ric — to je šele pri Jožefovem! Mi hočemo iti v Černožice, tu pri Pragi...«

»Aaa — pardon«, je odgovoril blagajnik, »to so Černošice — za Radotinom — zahodna proga — morate iti na Smichov...«*)

*) Predmestje Smihov je ravno na nasprotni strani glavnega mesta Prage. Od severozahodnega kolodvora, kjer je bila sedaj naša družba, pa do tja, je slabo uro hoda. Op. prev.

Vejvara se je opotekel od blagajne, brez nade, obupan. Černožice — Černošice! Dvignil je oči — in jih je zopet povesil. Tri osebe, katerim je odgovoren za to svojo gonjo za izletom, so zapazile, da zopet prihaja s praznimi rokami. Mojster Kondelik — tako se je zdelo Vejvaru — ga je gledal tako čudno od-nog do glave, gospa Kondelikova z napetim pričako-vanjem, z nemim vprašanjem na ustnicah, in Pepi-ca — ah, Pepica z obžalovanjem, polnim nežnosti, z vso gorečnostjo ljubeče mladenke, ki bi si rada na-prtila vse grehe ljubljenega moža na svoje rame.

Vejvara se je preril s svojo ropotijo skozi red-ko gručo ljudij pred blagajno in se je bližal svoji ka-ravani; žalibog, bilo je k nji mnogo bližje, kot si je Vejvara v tem trenutku želel, in noge so se mu sko-ro tresle.

»Torej dajte nam listke, gospod Vejvara«, je stegnil roko mojster Kondelik z grozno skelečo iro-nijo.

Ubogi Vejvara je hotel med potjo spraviti na-smeh na svoj obraz, toda ta nasmeh mu je takoj zmrazil po besedah Kondelikovih.

»To je čudna stvar, gospod«, je govoril v muč-ni zadregi, »kar se tiče Černožic, katere smo iskali, smo tu na pravem kolodvoru, toda Černošice, ka-mor hočemo iti, ležijo na zahodni progi, za Radoti-nom. Ne morem si pojasniti, kako je kolega Havrda — prej — in sedaj oni portir na Franc-Jožefovem kolodvoru —...«

Ni dokončal, ni mogel dokončati.

Mojster Kondelik je zaklel in brki so se mu je-žili. Naglo si je obrisal čelo, na katerem so se zbrale kapljice potu, in s hripavim glasom je izbruhnil:

»In sedaj me hočete gnati na Smichov, človeče? To ste se...« (Dalje sledi.)

za ustanovitev italj. pravne fakultete v Trstu, vendar pa so se zadnji čas pojavili razni pomisleki, ki govore za ustanovitev italj. pravne fakultete na Dunaju kakor želi tudi vlada. Ti pomisleki se tičejo irendentizma in pa narodnostnih prepričanj med Italjani in Jugoslavlani na eventuelni pravni fakulteti v Trstu. Tudi gosposka zbornica je odločno proti Trstu.

Vstaja v Tibetu. Iz Pekinga poročajo, da je bilo pri neki vstaji v Lhassi umorjenih tisoč kitajskih vojakov, ki so bili tam nameščeni kot posadka.

Krvave volitve na Ogerskem. Blizu Velike Kanize so se v petek do krvavega stopnja agitatorji za klerikalnega kandidata Zichyja in nekega justhovca. Več oseb, med njimi ena ženska, je bilo nečloveško tepenih. — Na Sedmograškem je hotel neki rumunski stavbar Budean z revolverjem ustreliti vladnega kandidata Burdia.

Rojaki, spominjajte se prepotrebne Sokolskega doma v Brežicah.

Slovenci!

Bratski srbski narod je zadela težka nesreča: po velikem deževju so reke v Šumadiji, v središču kraljevine Srbije, tako naglo narasle, da so bili v najkrajšem času preplavljeni celi kraji. Posebno je trpela stara srbska prestolnica Kragujevac, kjer je v mnogih ulicah voda dosegla visokost dveh metrov in je uničevala vse: poslopja, imovino meščanov in njihovo življenje. Kolikor je dosedaj znano, je 20 ljudi našlo smrt v dežovi vodi, a materialna škoda znaša po sedanjih cenitvi mnogo milijonov dinarjev.

Beda je velika in pomoč nujno potrebna. Zato se obračajo podpisani na vse zavedne Slovenke in Slovence s pozivom, da prisokočijo na pomoč našim rodnim bratom, ki jih je zadela tako težka nesreča. To je naša človeška in rodoljubna dolžnost in to tem bolj, ker so Srbi, ko je zadela pred leti Ljubljano in slovenske dežele strašna potresna katastrofa, bili med prvimi, ki so prisokočili dejansko na pomoč. Izkažimo bratom Srbom z obilnimi prispevki, da sočustvujemo z njimi kot ljudje in kot južni Slovani, da smatramo njihovo nesrečo za svojo lastno nesrečo! Vsakdo naj pomaga po svojih lastnih močeh otirati bratske solze, da se vsaj nekoliko ublaži beda njih, ki so izgubili vse, kar so imeli in rešili golo življenje.

V Ljubljani, dne 4. maja 1910.

Ivan Hribar, župan, državni poslanec, predsednik. **Dr. Edo Štajmer**, primarij dež. bolnice in vladni svetnik, podpredsednik. **Franja dr. Tavčarjeva**, podpredsednica. **Nikola Novakovič**, veletržec, blagajnik. **Dr. Pavel Pestotnik**, prvi tajnik. **Dr. Pavle Avramovič**, drugi tajnik. **Milica Hribarjeva**, županja. **Vera dr. Štajmerjeva**, **Ivan Knez**, veletržec in deželni poslanec. **Josip Lenčec**, veletržec in občinski svetnik. **dr. Obrad Maksimovič**, zdravnik. **dr. Ivan Oražen**, zdravnik, deželni poslanec. **Rajko Perušek**, c. kr. profesor, ing. **Gjorgje Pevac**, nadkomisar c. kr. pr. južne železnice. **Vaso Petričič**, veletržec in viš. Franc-Josipovega reda. **Milan Plut**, urednik. **Rastó Pustoslosmek**, urednik. **Adolf Ribnikar**, tržni nadzornik. **dr. Anton Svigelj**, odvetnik in občinski svetnik. **Ubaldo pl. Trnkoczy**, lekarnar, predsednik mestne hranilnice in občinski svetnik. **dr. Milutin Zarnik**, magistratni svetnik. **dr. Gregor Žerjav**, ravnatelj Zveze slovenskih zadrug, članice in člani odbora.

Štajerske novice.

Ipavčev koncert v St. Jurju, ki ga je pretečeni četrtek večer priredilo tamoš. pevsko društvo pod vodstvom učitelja Čuleka, je bil prekrasen. Nisem glasbeni strokovnjak, zato ne morem podati strokovnjaške ocene. Jaz za svojo osebo sem bil očaran in kakor sem videl, z menoj vred do malega vse občinstvo, ki je Nendlnovo dvorano napolnilo tako popolnoma, da ni bilo niti najmanjšega prostora več dobiti. Ko smo zaslišali prve akorde, smo se takoj uverili, da nas pričakuje izreden užitek in imamo pred seboj fino izbrane pevke in pevce. Sledili so zaporedoma moški in mešani zbori, čveterospevi in s slavnostno himno »Slovenec sem« je bil vsprejeto končan. Kako je bilo krasno! Grobna tišina je zavladala po dvorani, ko je pevovodja dal znamenje in zdaj so se zlivali sladki glasovi po dvorani. Kaj je bilo lepše, ali »Milada« ali »Naša zvezda« ali vedno lepa »Danica« ali »Oblačku«? Da je Milada pravi biser je dr. Sch. prav trdil, ponavljati so jo morali dvakrat. Kakor v prijetne sanje sem se zazibal pri teh krasnih glasovih. Pred menoj je vstala častitljiva slika dr. Gustava Ipavca, želel sem si, da bi tudi dr. Benamina bil kedaj v življenju poznal. Kje sta črpala ta globoka čustva, iz katerih sta izlivala te prekrasne presladke napeve, s katerimi sta se ovekovečila? Slava Ipavcem! Čast šentjurskemu pevskemu zboru in njega pevovodji! Malokje bi znali slavna šentjurska slavca tako krasno intepretirati, kot ste ju vi. Ponovite koncert! Gotovo privabite zopet polno dvorano poslušalcev.

Slov. kmečka zveza je imela dne 5. maja v Mariboru odborovo sejo, na kateri je bil izvoljen za prvega podpreds. dr. A. Korošec, za 2. dr. J. Jankovič in za 3. podpr. Al. Terglav. Blagajnik je posl. Pišek, tajnik pa Žebot. V seji se ni ničesar sklenilo o odločnem in doslednem nadaljevanju obstrukcije v smislu znanega članka »Unionke«. To je sigurno znamenje, da se je kmečka zveza z Nemci že tajno pobotala.

Slovenski večer na Kralj. Vinogradih (Praga). 2. rožnika sta priredili slov. akad. društvu »Adrija« in »Ilirija« v gledališni dvorani vinogradskega »Narodnega doma« pri pogrnenih mizah zabavni večer, katerega moralni uspeh je bil naravnost nepričakovan. Češkemu občinstvu so prav ugajali zbori slovenskih pevcev-akademikov slov. kvartet na lok in tamburaški zbor akad. društva »Hrvat«, kakor tudi proizvajanje slovenskih skladb voj. godbe 91. pešpolka pod vodstvom dr. Josipa Čerina. Največje priznanje je želel kvartet pevcev, ki je med drugim zapel Cvetkovo: »Kaj bi te prašal, dekle ti...« Takega frenetičnega in dolgotrajnega aplavza še ni dosegel kmalu kak tu se nahajajoči zbor ali še celo kvartet. Po programu se je razvil v sosedni dvorani t. zv. »zimni zahrada« prav živahen ples, ki je trajal do rane jutra pri neumornem sviranju gori imenovane godbe. Preskrbljeno je bilo tudi za izborna domača vinska kapljico (vipavski burgundec in kraški teran), kar je tudi precej pripomoglo k veselemu razpoloženju na tem večeru. — Veselico je posetilo odlično praško in vinogradsko občinstvo v taki meri, da je zmanjkovalo prostora. Pogrešali pa smo žalibog mnogo tukaj bivajočih samostojnih Slovencev, katerih moralna dolžnost bi pač bila prisostvovati zabavi, katero prirede njih rojaki.

Državne ustanove za obiskovalec c. kr. umetno obrtne strokovne šole Ljubljani. Na tem zavodu je razpisanih za prihodnje šolsko leto 1910/11 več državnih ustanov po 20—40 kron na mesec. Ustanove so v prvi vrsti namenjene stavbnim obrtnikom (zidarjem, kamnosekom in tesarjem), ki hočejo obiskovati dotične triletno kurze, potem pa tudi mizarjem in podobarjem, ki so namenjeni vstopiti v oddelek za pohištveno in stavbno mizarstvo, oziroma za lesno in kamneno podobarstvo. Prednost pri oddaji ustanov imajo prosilci, ki so izučeni v enem izmed navedenih obrtov in so dovršili obrtno nadaljevalno šolo. Nekolekovane prošnje, opremljene s krstnim in domovinskim listom, z učnim, oziroma delavskim spričevalom, s šolskimi spričevali in z uobzornim listom, je vložiti do 10. junija t. l. pri ravnateljstvu c. kr. umetno-obrtno šole v Ljubljani.

Iz Radeč pri Zidanem mostu. Včeraj so navzlic nedelje kmetje celi dan vozili s konji in voli kamenje za stavbo nove cerkve. Pri tem smo videli naravnost ogavne prizore: na vozu, težko obloženem s kamenjem je sedelo po pet ali šest pijanih dedcev, ki so z vso silo podili konje po cesti. In ta slika se je ponavljala večkrat. Neka večja turistovska družba je glasno izražala svoje ogorčenje nad takim trpinčenjem živine od pijanih »katoličanov«, ki ne vedo, da se mora praznik posvečevati. Župnik Hirše ima sam krasne konje — pa kateri fajmošter bi mučil svoje konje, ako so kmetje tako zabiti, da prav radi porablajo svojo živino za tak težki posel. Zanimivo je tudi, da bodo dobili v Radeče novega farnega patrona; Petra baje pošljejo v penzijo, namesto njega pa pride Anton — in to na ljubo ljubljanskemu škofu. Svinjereja se bode potem v radeški okolici nedvomno zelo povzdignila.

Iz Zidan. mosta. Sinoči so se pripeljali od nekod na našo postajo — trije čuki z nekim kaplanom kot vodjem. Vzbujači so s svojimi »junaškimi« postavami in »uglajenim« vedenjem splošno veselost. V vlaklu so se naenkrat zaslišali znani žvižgi in oglasila se je narodna pesem o čukovi ženitvi. Železniški uslužbenci so se hahljali — čuki pa sramežljivo gledali v tla ter se niso upali ozreti ne na desno ne na levo. Fantje od fare so zares ti čuki! Izposodili so si od sokolov kroj in pozdrav ter jih po opičje posnemajo povsod: samo sokolskega duha, gladkega nastopa in izvežbanosti si niso mogli.

Iz Cirkovca pri Pragerskem nam pišejo: Celjski listi so dobri listi. Pomagali so nam n. pr., da je dal kaplan Zorko pobrani denar za postajališče v Cirkovcah. Poprej je dejal kaplan Zorko, da še manjka tri sto kron; ko pa so ga celjski listi podregali za nabrani denar, ni naenkrat ničesar manjkalo. Zadnji sredo (4. maja) se je preračunljiva svota poslala stavbenemu ravnateljstvu Južne železnice. Ako bode šlo vse v redu, je upati, da bode do 1. oktobra potrebno postajališče za Cirkovce dogotovljeno.

Poročil se je na Vranskem g. Ivan Jakše, učitelj, z gospod. Bebito Kolškovo, učiteljico istotam. Mnogo sreče!

Lovi v okrožju polit. ekspoziture v Mozirju. Dražbali se bodo dne 27. jun. od 8. do 11. ure dop. v Mozirju lovi Mozirje trg (256 ha), Mozirje okolica (4.660 ha), Rečica (2.665 ha), Kokarje (1.910 ha); dne 28. junija od 8. do 10. ure v Gornjem gradu lovi Gornji grad (527 ha), Bočna (4.922 ha), Novaštitfa (2.247 ha). Dne 28. junija lov občine Solčava pri Ljubnem ob 2. uri pop.

V Ptujju so si klerikalci ustanovili lastni denarni zavod. Baje zato, da bi »plodono deloval v prid slov. kmečki stvari.«

Umril je pri Sv. Frančišku Ksav. župnik Franc Dupelnik. Pogreb je bil danes dopoldne.

Poročilo o včerajšnji Ciril-Methodovi slavnosti v Celju priobčimo zaradi pomanjkanja prostora jutri.

Železniška nezgoda v Soštanju. Minuli četrtek zvečer sta skočila v Soštanju zadnja dva voza pri zakretu s tira; vlak je imel vsled tega precejšnjo zamudo, druge nezgode razun materijelne škode ni bilo.

Renegatje in Nemci, pozor! Nemški list »Unterst. Volkszeit.« piše v svoji zadnji številki: Z vednimi napadi na naše narodne nasprotnike ni ničesar doseženega in je to orožje za Nemce, ki bi morali vedno veljati za nositelje kulture, nečastno.

K slavnosti na Ptujski gori piše ljubljanska »Sloga« sledeče: Ptujski nemčurji so seveda tudi pri tej priliki pokazali svoje barbarstvo. Napojili so nekaj žganjčarjev, da so delali zgago, deloma pred slavnostnim govornikom, deloma pa s preklinjanjem po trgu. Žalostno je bilo videti te »junake« klavrne postave, ki so se žganjice napili in gurali sem ter tja po trgu, pa se nihče ni hotel zmeniti zanje. Samo enega, ki je na vse jutro začel dražiti slovensko ljudstvo in hujskati na pobijanje, to je neko bitje, ki sliši na slavno ime Repa in je bil nekakšno hlapče pri Orniku, so morali zapreti. V zaporu je kričal kakor norac, potrl vrata, razbil ključavnico in potolažil se je še le, ko mu je popoldne sam Stražil iz Ptujja friške žganjice prinesel. Da je smel g. Stražil kar sam v občinski zapor nositi pijačo, to seveda v naših razmerah ni nobeno kaznjivo dejanje. Ptujski »Štajerc« je lahko ponosen na te svoje junake in pristaše na Ptujski gori, katere tako vneto zagovarja!

Kako neokusno! Slovenjebistriško izobraževalno društvo je 8. t. m. priredilo v hotelu »Avstrija« gledališki večer. Te večera so se udeležili tudi naši pristaši, ki so — ne vemo zakaj — še vedno mnenja, da največ koristijo narodu, če podpirajo tudi razdirajoče klerikalno delo. Pri tem pa si je neki mladenič dovolil nerazumljivo neokusnost, da je v vznešenih besedah agitiral za dr. Koroščevo zvezo in za izobraževalno društvo! Kaj, ko bi si čitalnica kaj takega dovolila?

Iz Ljutomera. 1. maja je priredil »Murski Sokol« pešizlet v Vogričevce, kjer je nastopil z javno telovadbo na orodju. Pri tej priliki se je zbralo lepo število občinstva iz bližnjih vasi in gostov iz Male Nedelje, Sv. Duha, Sv. Križa, kateri so občudovali precizno izvajanje posameznih vaj. Po telovadbi se je razvila prav vesela prosta zabava. »Murski Sokol«, le tako vrlo naprej!

Pogorela je — že tretjič! — Pirchova tovarna za usnje pri Ptujju. Ogenj je izbruhnil ob 4. uri zjutraj na doslej neznan način in zavzel kmalu celo tovarno z veliko zalogo kože in masti. Gasiti se ni dalo veliko, požarna bramba je le skrbela za omejitve ognja. Vsled požara zgubi precejšnje število delavcev svoj kruh.

Občina Pobrežje pri Mariboru je imenovala dosedanjega tamošnjega nemškutarsk. nadučitelja Wernitznigga za častnega občana.

Podružnica nemšk. »Schulvereina« Ribnica-Brezno ob Dravi je štela minulo leto 101 člana! In to v kmečkem, popolnoma slovenskem kraju! Delo nemškutarjev naj vzpodbuja podružnice CMD k vedno novim naporom!

Umril je v Rogozi pri Hočah na pljučnem vnetju gostilničar in posestnik Ivan Pečar. Pokojnik je bil hud nemškutar.

Za 2. porotno zasedanje v Mariboru je imenovan za predsednika predsednik okrožnega sodišča Ludvik Perko, za njegove namestnike pa sodniki dež. nadsodišča dr. Voušek, dr. Fraidl in Morocutti.

Zgorelo je v Sp. Radvanju pri Mariboru v petek dopoldne dvoje hišnih poslopij posestnika Gačnika. Gospodarsko poslopje so rešili. Škode je 4—5 tisoč kron.

»Iz poličanske okolice«. Z ozirom na tozadevno notico v »Nar. Dnevniku« št. 93. z dne 25. aprila 1910 nam pošilja č. g. župnik Alojz Cilenšek v imenu župnijskega urada Sv. Križ v Poljčanah sledeči popravek: »Ni res, da je čudno vlogo igral predpreteklo nedeljo naš g. župnik Cilenšek, res pa je, da je igral ulogo, kakoršna edino pristojna slovensko-narodnemu in katol. duhovniku. — Ni res, da je bodočo šulferajnsko šolo obdeloval na način, da je konečno zaključil, da mu je nemški katoličan ljubši nego slovenski liberalec, res pa je, da je zaključil z resnim svarilom pred nameravano šulferajnsko šolo, rekši, da so take šole za verno katoliško slovensko ljudstvo prava kuga in sicer iz narodnega, verskonravnega, pa tudi iz gmotnega stališča.«

Ali ste že odposlali zastarelo naročnino za »Nar. Dnevnik«; če še ne, storite to takoj. — Vsak naročnik naj pridobi vsaj enega novega naročnika!

Druge slov. dežele.

Narodna delavska organizacija v Trstu ma 22. t. m. izredni občni zbor. Govorilo se bo o organizacijskem statutu, o izpremembi pravil, o pristopu N. D. O. k češki delavski zvezi, o delavski hranilnici in posojilnici.

Slovenska zasebna gimnazija v Gorici. Kakor poroča sobotna klerikalna „Gorica“, se je osnoval v Gorici nekak kuratorij, ki bi imel nalogo s pomočjo podpor posameznikov in korporacij otvoriti že s prihodnjim šolskim letom prvi razred slovenske zasebne nižje gimnazije v Gorici. Glasilo narodnonapredne stranke „Soča“ pa zavzema nasprotujoče in odklanljivo stališče, češ da bi bila morala država v najkrajšem času itak ustanoviti slov. gimnazijo v Gorici, in je to početje klerikalcev le dobrodošel povod, da država zvali stroške za ta zavod na že itak prezadolženo slovensko prebivalstvo. Klerikalci so se o stvari posvetovali in sklepali popolnoma sami, ne da bi bili obvestili tudi drugo slovensko stranko. S tem so dali akciji skozinsko strankarski pečat in je razumljivo, da se takemu početju slovenska napredna javnost upira, osobito še tudi, ker tudi goriški nadškof Sedej že nabira med ljudstvom prispevke za svojo privatno škofovsko gimnazijo. Facit cele stvari bo: Lahki si ustanovljajo svojo realno gimnazijo in bodo pri znani svoji odločnosti dosegli v najkrajšem času, da jo bo prevzela država. Ta pa tudi že obstoječe nemške gimnazije ne bo opustila. Ker pa treh gimnazij v Gorici ne bo hotela prevzeti v svojo oskrbo, je gotovo, da ne bo prevzela slovenske, ki se pa kot zasebna ne bo mogla vzdržati in bo morala zapati. To bodo posledice klerikalnega strankarskega fanatizma. Nas bo veselilo, če se ne bo tako zgodilo, ampak za danes imamo ta občutek, da se klerikalci na Goriškem zopet enkrat nepredvidno igrajo z ognjem — na stroške slovenskega naroda. — „Gorica“ še ob enem poroča, da je dala „Centralna posojilnica“ kuratoriju za leto 1910 podpore 1000 kron.

„Zveza narodnih društev na Goriškem“ ima 16. junija t. l. občni zbor.

Iz pošte. V stalni pokoj je stopil poštni nadoficijal Iv. Toplak v Celovcu.

V Šmiklavžu ob Dravi je v soboto po noči zgorela cerkev in občinska hiša.

Kranjska Hofrichterija. V soboto so izpustili iz preiskovalnega zapora tržaškega trgovca Fr. Hladnika, sina gospe Hammerlitz v Logatcu, kateri se je sam javil preiskovalnemu sodniku, naj se ga zasliši, češ da uvidi potrebo natančne preiskave.

Na štiri tedne ječe je bil obsojen bivši blagajnik „Nar. Del. Org.“ v Ljubljani Moravec, ker je poneveril krog 500 K društvenega denarja.

Društvene vesti.

Občni zbor akad. kluba Jugoslovanskih montanistov »Sloga« v Pribramu si je izvolil za letni tečaj sledeči odbor: stud. ing. mont. Leopold Derviš, predsednik; stud. ing. mont. Ernest Čuček, tajnik; stud. ing. mont. Milan Vulović, blagajnik; stud. ing. mont. Matija Lipužič, preglednik. »Sloga« šteje 11 članov in sicer 6 Slovencev, 3 Hrvate in 2 Srba. Informacije glede študij daje klub vsakomur rade volje.

Najnovjša brzojavna in telefonična poročila.

STRAŠNA NESREČA NA ŽELEZNICI.

Brežice, 9. majnika: Danes okrog 9. ure dop. je povozil iz Zagreba prihajajoči vlak v Zakotu pri Brežicah tri osebe. Nesreča se je zgodila na mestu, kjer križa cesta na Bizeljsko železnično progo. Zavora niso bile zaprte in neki voznik je peljal tri ljudi čez progo ravno v trenutku, ko je pripihal vlak izza ovinka. Konji in voznik so utekli gotovi smrti, dva moška in eno žensko je pa zagrabil stroj in jih pri priči ubil. Mrliči so bili grozno razmesarjeni; posamezni udi so ležali po progah, na cesti in po nasipu. Podrobnosti sledijo.

Brežice, 9. maja: K nesreči na železnici v Zakotu se nam še poroča: Zatvori ste bili po čuvajevi krivdi odprti. Vlak je trčil v voz, ubita sta mož in žena, še le 14 dni poročena in pa ženin brat. Vsi trije so doma na Bizeljskem.

POTOVANJE CESARJA FRANCA JOŽEFA V BOSNO IN HERCEGOVINO.

Dunaj, 9. majnika: Cesar Franc Jožef se je odločil potovati v Bosno in Hercegovino, da morejo tamšnji prebivalci vendar enkrat videti svojega vladarja. Potovanje se bode vršilo koncem tega meseca in sicer po budimpeštškem obisku cesarjevem.

Spremljali bodo cesarja skupni ministri in oba ministrska predsednika. Cesar se kani kratko muditi v Sarajevem in Mostarju ter se potem podati naravnost na Dunaj.

KRALJ EDVARD VII.

London, 9. maja: Pogreb se bode vršil najbrže 17. ali 20. maja. Dan še ni uradno določen. Mrliča se ne bode javno razstavilo na parah.

London, 9. maja: Uradno se je včeraj razglasilo, da se imenuje nova kraljica Mary.

London, 9. maja: Gotovo je, da se izmed evropskih vladarjev udeležita pogreba tudi nemški cesar Viljem in grški kralj Jurij. Avstrijskega cesarja bode zastopal prestolonaslednik Franc Ferdinand; utegne priti v London tudi nemški prestolonaslednik.

Bruselj, 9. maja: O bolezni angleškega kralja se govori, da je trpel kralj na raku v grlu in da je smrt preprečila operacijo, ki bi bila drugače potrebna.

London, 9. maja: Mesto je nudilo včeraj resen in žalosten izraz. Žalovanje za kraljem je še povečalo resnost itak mirne angleške nedelje. Črne zastave vihrajo povsod, okna so po stari angleški navadi pri klubih zastarta, člani obedujejo, čitajo in kadijo pri luči za zakritimi okni. Športna društva so odpovedala vse prireditve, ki bi se še imele vršiti v letošnji sezoni.

NEKATERE ANEKDOTE O KRALJU EDVARDU.

Kraljevi izdatki so znašali prilično 1,600 tisoč kron za četrt leta. Razun tega je dovolil angleški parlament 100 tisoč vsako četrtletje za popravo kraljevih palač. Dohodkov je imel kralj vsako četrtletje 2, 200.000 kron iz civilne liste in okrog 1,480.000 kron iz vojvodine Lancaster. K temu so še prišli dohodki iz rodbinskih posestev in naložen kapital. Ko je bil še princ, je bil kralj Edvard pogosto v denarnih zadregah. V Parizu mu je enkrat na pr. popolnoma zmanjkalo denarja; ni si vedel drugače pomagati kakor da je poslal svojega blagajnika sira Probnija k »stricu« s svojo zlato uro. — Kralj Edvard je vedno nosil s seboj notes, v katerem je bilo na vsaki strani zapisano samo po eno ime onih, ki so došli k njemu v avdijenco ali pa so ga česa prosili. Kralj si je zapisoval vse, kar mu je prošnik za avdijenco povedal in tudi vse podatke glede njegovega življenja in rodbine. Tako je bil kralj za drugo avdijenco natančno informiran in gostje so se včasih čudili, kako dobro je poznal vse njih zadeve. — Že kot prestolonaslednik je vedel Edvard ljudi obdržati v gotovi distanci od sebe, zlasti ako so si proti njemu kot uljudnemu in galantnemu gospodu nekoliko preveč dovoljevali. Na nekem dobrodelnem bazarju je naročil čašo čaja. Neka gledališka igralka jo je prinesla in zahtevala za njo zlat. Ko je pa čaj servirala, je princa spoznala majčkeno poskušala čaj in dejala, da je sedaj v cent vzrastel; zahtevala je 5 zlatov. Princ jih je plačal, nato pa je rekel: »Sedaj pa odnesite ta čaj in mi prinesite snažno čašo.«

VOLILNI BOJ NA OGERSKEM.

Versec, 9. maja. Kandidat vladne stranke baron Jurij Stojanovič je došel s svojimi agitatorji na 14 vozov v vas Karkovec. V vasi je hotel imeti svoj programni govor. Rumunsko prebivalstvo je pa napadlo vladne korteše; dva sta težko ranjena. Stojanovič je moral zapustiti vas.

Budimpešta, 9. maja: V Oroshazi je govoril bivši minister Kristoffy za uvedbo splošne in enake volilne pravice; med govorom pa se je sesula tribuna, na kateri je stal in došlo je do male stiske, ker je vse rinilo do Kristoffyja, hoteč mu pomagati. Kristoffyju se ni ničesar zgodilo in je med burnimi ovacijami nadaljeval svoj govor.

ZOPET POVODNJI V SRBIJI.

Belgrad, 9. maja: Vsled dežja, ki traja že 4 dni, so v notranjih okrajih zopet narastle reke in je nastopila nova povodenj. V okraju Vranja leže polja in hiše v 8 občinah pod vodo.

NATAKARSKA STAVKA.

Budimpešta, 9. maja: Natakarki budimpeštških restaurantov stavkajo. Večina gostilen je zaprtih, nekatere poslujejo le deloma.

Po svetu.

Hlinjen ulom. V Budimpešti je bil zlatar Friedmann zavarovan proti ulomu in da bi dobil zavarovalnino, je ulomil v svojo lastno trgovino, iz katere je vzel blaga za 60.000 kron. Ko je izpraznil tudi podružnico, se je to zazdelo policiji čudno in sedaj so podjetnega zlatarja zaprli.

Lift ga je zmečkal. Na Dunaju v Währingerstrasse 15 se je zgodila strašna nesreča. 12 let stari šolar Adolf Liebe, ki je stanoval v hiši, je rabil lift. Nenadoma pa lift obstane in ljudje so slišali strašen krik. Vedeli so takoj, da se je morala zgoditi nesreča. Požarna bramba in rešilni oddelek, ki so ju poklicali, sta napravila red in našla, da je bil deček med liftom in med steno popolnoma zmečkan. Prsi so mu bile popolnoma zdrobljene.

Loterijske številke.

Trst, dne 7. maja 1910: 26, 63, 50, 28, 84.
Linc, „ „ „ „ 84, 52, 44, 17, 49.

**Mlado, staro,
Vsak pove:**

**Ta pa je za me!
Ker se samo z njim krepčam,
Vedno zdrav želodč imam!**

Najboljši želodčni likér!
Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2'40.
Kabinetna kakovost „ „ 4'80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Svarimo pred ponaredbami! 34

Inserati v „Narodnem Dnevniku“
imajo najboljši uspeh.

Sprejemem takoj dobro izurjeno

kontoristinjo

najdalje pa do 1. junija 1910. 805 3-1
J. Krašovic, trgovec v Žalcu.

297 - 6

Šubičeva slika

Franceta Prešerna

ter Groharjev

.: Primož Trubar .:

v okvirju ali brez okvirja se dobita v **Zvezni trgovini v Celju.** Velika zaloga najrazličnejših svetih in modernih slik. Portreti slavnih pisateljev, muzikov itd. Ceniki na zahtevo franko.